

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α΄ Τετράμηνο: 2 Β΄ Τετράμηνο: 3	ΜΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

1. Δειγματικό Υποστηρικτικό Υλικό ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ. Μέρος Α΄. (2018). Λευκωσία: Π.Ι.Κ. – Υ.Α.Π.
https://sch.cy/sm/435/archaia_ellinika_a_gymn_meros_a.pdf
2. Κείμενα και παιγνιώδεις ασκήσεις Α΄ Γυμνασίου (2026). Λευκωσία: Π.Ι.Κ. – Υ.Α.Π.
<https://archm.schools.ac.cy/el/yliko/didaktiko-yliko>
3. Οικονόμου, Μ. Χ. Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής, Γυμνασίου – Λυκείου. (χ.χ.). Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β
https://sch.cy/sm/435/grammatiki_archaias_ellinikis.pdf
4. Μπίλλα, Π. (χ.χ.). Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Α΄ Β΄ Γ΄ Γυμνασίου. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β. (https://sch.cy/sm/435/syntaktiko_archaias_ellinikis_gym.pdf)
5. Συμεωνίδης, Χ., Ξενής, Γ., & Φλιάτουρας, Α. (χ.χ.). Λεξικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας. Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β. (https://sch.cy/sm/435/leksiko_archaias_ellinikis_glossas.pdf)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Ο γενικός σκοπός του μαθήματος παρατίθεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας: https://sch.cy/sm/205/ap_genikos_skopos_mathimatos.pdf

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Γενικοί δείκτες επιτυχίας – Μαθησιακά αποτελέσματα¹

Μέσα από τη διδασκαλία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στην Α΄ Γυμνασίου επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες να:

- Α. Επεξεργάζονται το αρχαιοελληνικό κείμενο σε σχέση με το κειμενικό όλον και το πλαίσιο παραγωγής του, διακρίνουν κειμενικά χαρακτηριστικά και προσδιορίζουν την ταυτότητα του κειμένου.
- Β. Επεξεργάζονται το κείμενο ως περιεχόμενο, εντοπίζουν και διερευνούν κειμενικά στοιχεία, κατανοούν τη δομή (συνεκτικότητα) του κειμένου.
- Γ. Επεξεργάζονται το κείμενο ως μορφή: λεξιλόγιο, γραμματικά φαινόμενα (μορφολογία και λειτουργικότητα), συντακτικά φαινόμενα (δόμηση του λόγου και λειτουργικότητα).
- Δ. Επεξεργάζονται το κείμενο ως χώρο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου: κατανοούν και αποδίδουν το κείμενο στα Νέα Ελληνικά, προσεγγίζουν βιωματικά, κριτικά και διαχρονικά τα στοιχεία του κειμένου, συσχετίζουν γνώσεις, στάσεις και αξίες με τη σύγχρονη πραγματικότητα, προσεγγίζουν διεπιστημονικά / διαθεματικά το κείμενο με αξιοποίηση πολυτροπικού υλικού.

Βασικές αρχές διδασκαλίας του μαθήματος

Το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας από πρωτότυπο διδάσκεται κυρίως με βάση τις αρχές της Επικοινωνιακής – Κειμενοκεντρικής προσέγγισης. Συνεξετάζονται μορφή και περιεχόμενο του κειμένου, με τρόπο που να αναδεικνύουν τις γλωσσικές επιλογές του συγγραφέα και να δείχνουν πώς αυτές συμβάλλουν στην οικοδόμηση των νοημάτων του κειμένου. Γίνεται αναφορά στο πλαίσιο επικοινωνίας, στις λεξιλογικές και γραμματικές επιλογές του συγγραφέα, αλλά και στο ύφος, την οργάνωση/δομή του λόγου και τους μηχανισμούς συνοχής και συνεκτικότητας του κειμένου. Ειδικότερα, στην Α΄ τάξη Γυμνασίου ο σκοπός της διδασκαλίας της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας είναι κατά κύριο λόγο η **πρώτη επαφή** των μαθητών/-τριών με τον αρχαίο ελληνικό λόγο, ώστε **να αγαπήσουν το μάθημα** και βαθμιαία να αποκτήσουν την ικανότητα **να κατανοούν** τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς από το πρωτότυπο και να γίνονται δέκτες των μηνυμάτων τους.

Για τον σκοπό αυτό εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές διδασκαλίας:

1. Εξέταση του κειμένου ενταγμένου στο **γραμματειακό του είδος** και στο **ιστορικοκοινωνικό του πλαίσιο**, με τις απολύτως απαραίτητες σχετικές πληροφορίες.
2. **Ορθή, εκφραστική ανάγνωση** από τον/την εκπαιδευτικό και αξιοποίηση της *κατὰ κῶλα* γραφής. Η αποτελεσματικότητα της ανάγνωσης ενισχύεται με **αναγνωστική οδηγία** προς τους/τις μαθητές/-τριες, ώστε αφενός αυτοί/αυτές να μην παρακολουθούν παθητικά και αφετέρου να αναδειχθούν τα υπό έμφαση στοιχεία του κειμένου. Ύστερα από προετοιμασία, γίνεται μεγαλόφωνη ανάγνωση και από τους/τις μαθητές/-τριες.
3. **Ολιστική και κειμενοκεντρική προσέγγιση**. Η ολιστική προσέγγιση αφορά την ισομερή συνεξέταση **μορφής και περιεχομένου** (γλώσσα και νοήματα), ενώ η κειμενοκεντρική αφορά την **κατανόηση του κειμένου** με βάση τις πληροφορίες που δίνει το ίδιο το κείμενο (και όχι άλλες, εκτός κειμένου).
4. **Τριμερής πορεία όλο-μέρος-όλο**. Ενδεικτικά:
 - Όλο:** η συνολική ανάγνωση του κειμένου
 - Μέρος:** ενότητες/περίοδοι/κῶλα ή τομείς κειμενικής ανάλυσης (γλωσσικός, αισθητικός, πραγματολογικός)
 - Όλο:** συνολική αποτίμηση της αξίας και σημασίας του κειμένου, κατανόηση και ερμηνεία του κειμένου.
5. Πορεία **από τα Νέα Ελληνικά (και την κυπριακή διάλεκτο) στα Αρχαία Ελληνικά**, από το γνωστό και οικείο στο νέο, ώστε να εντοπίζουν και να κατανοούν τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Αρχαίων και Νέων Ελληνικών.

¹ Βλ. *Αναλυτικό Πρόγραμμα Αρχαίων Ελληνικών – Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας*

6. **Αξιοποίηση βασικών βιβλίων αναφοράς** (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή). Αποτελεί καλλιέργεια βασικής δεξιότητας η χρήση γραμματικής, συντακτικού και λεξικών της Αρχαίας (αλλά και Νέας) Ελληνικής.
7. **Η απόδοση στα Νέα Ελληνικά ως γόνιμη και δημιουργική διαδικασία**, η οποία δείχνει ότι οι μαθητές/-τριες κατανοούν τα κύρια νοήματα του κειμένου καθώς και τα γραμματικά και συντακτικά στοιχεία της γλώσσας (μορφή και περιεχόμενο). Η απόδοση ως στοιχείο που υποβοηθά στην ερμηνεία των κειμένων και όχι ως αυτοσκοπός της διδασκαλίας, ως διαδικασία που αξιοποιεί το «**τι**» (περιεχόμενο), «**πώς**» (λεξιλογικές και γραμματικές επιλογές, εκφραστικά μέσα, ύφος, επικοινωνιακό πλαίσιο, οργάνωση και δομή του λόγου, συνοχή και συνεκτικότητα) και «**γιατί**» (μηνύματα, αξίες, αντιλήψεις, αρχές) του κειμένου. Αξιοποιούνται: πολλαπλές αποδόσεις/μεταφράσεις, παραγωγή, κριτική και διόρθωση απόδοσης/μετάφρασης κ.ά.
8. **Συνδυασμός μαθητοκεντρικών μεθόδων** (διερευνητική, ανακαλυπτική, συνεργατική, επίλυση προβλήματος κ.ά.), **επαγωγική μέθοδος, διαθεματικότητα, δημιουργικές δραστηριότητες, πρόκληση ενδιαφέροντος, καλλιέργεια δεξιοτήτων, αξιοποίηση της τεχνολογίας** και οτιδήποτε καθιστά τη διαδικασία μάθησης ενεργητική και αποτελεσματική.
9. **Βιωματικότητα και επικαιροποίηση**, ώστε να αναδειχθεί και η χρηστικότητα του μαθήματος.
10. **Μελέτη και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος, επιλογή** από τις ενδεικτικές δραστηριότητες που προτείνονται στους ΔΕ/ΔΕ.
11. **Τήρηση του προβλεπόμενου προγραμματισμού, ώστε να καλυφθούν ορθά όλες οι ενότητες**.
12. **Αξιολόγηση**: βλ. σχετικές οδηγίες <https://archm.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/axiologisi>

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Διδακτικές περιόδου: 2 διδακτικές περιόδου το Α΄ Τετράμηνο 3 διδακτικές περιόδου το Β΄ Τετράμηνο		
Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περιόδου)				
Ενδεικτικά κείμενα	Διδακτέα	Διδακτικές οδηγίες	ΔΕ/ΔΕ	Δ.Π.
Κείμενα και παιγνιώδεις ασκήσεις Μύθος του Αισώπου: <i>Χελώνη καὶ λαγῶς</i>	- Κατανόηση κειμένου - Ποσότητα φωνηέντων - Τόνοι, πνεύματα - Μήνυμα, αξίες, βιωματικότητα, επικαιροποίηση	Κείμενο - Η ενότητα αποσκοπεί στην καλλιέργεια κλίματος δεκτικότητας. Γίνεται αξιοποίηση της ηλεκτρονικής παρουσίασης και του υλικού για τους/τις μαθητές/-τριες. Δεν γίνεται απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά. - Οι μαθητές/-τριες συζητούν ιδέες και αξίες του κειμένου. Γραμματική - Απλή αναγνώριση ψιλής, δασείας, οξείας και περισπωμένης και της θέσης τους στις λέξεις. - Εξηγείται η χρήση των πνευμάτων και ο λειτουργικός ρόλος της δασείας στη σύνθεση λέξεων με παραδείγματα και από τα Ν.Ε. - Εξήγηση των εννοιών <i>μακρά, βραχεία</i> και <i>δίχρονα</i> φωνήεντα. - Οι μαθητές/-τριες αντιγράφουν αρχαιοελληνικές λέξεις με τους τόνους και τα πνεύματα για σκοπούς εξοικείωσης.	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και Α1, Α2, Β1, Δ1, Δ2, Δ3 Γ1, Γ2	3 δ.π.
Ενότητα 2^η Αποφθέγματα ΗΣΙΟΔΟΥ, ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ και ΣΩΚΡΑΤΗ (Κείμενο, σελ. 9)	Κατανόηση και απόδοση κειμένου στα Ν.Ε. Λεξιλογικά: έν, εὔ (σελ. 12) Γραμματική: - Δίφθογγοι, σελ. 13 - Κανόνες τονισμού, σελ. 16-17	Κείμενο (σελ. 9) - Προτείνεται να δοθεί η απόδοση των αποφθεγμάτων. Οι μαθητές και μαθήτριες παρακινούνται να τη συγκρίνουν με το αρχαίο κείμενο και να διακρίνουν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Αρχαίων και Νέων Ελληνικών. Εντοπίζουν, επίσης, την αναλυτικότητα του νεοελληνικού λόγου σε σχέση με τον αρχαιοελληνικό λόγο. - Οι μαθητές/-τριες εξασκούνται στη μεγάλωφωνα ανάγνωση του κειμένου. - Οι μαθητές/-τριες απαντούν τις ερωτήσεις κατανόησης, σελ. 11, συζητούν ιδέες και νοήματα του κειμένου. - Επισημαίνονται τα γλωσσικά σχόλια της σελ. 12 για το έν και εὔ και οι επιβιώσεις στα Ν.Ε. Γραμματική - Απλή αναγνώριση των διφθόγγων και επισημάνση ότι αυτές είναι μακρόχρονες, σελ. 13. - Επεξήγηση του νόμου της τρισυλλαβίας, σελ. 16. - Διδασκαλία των τεσσάρων κανόνων τονισμού, σελ. 16-17. Γίνεται αναφορά μόνο στα απολύτως στοιχειώδη. Αξιοποιείται το τραγούδι «Ο λαγός και η χελώνα» (βλ. Χρήσιμο υλικό,	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και Γ1, Γ2, Δ1, Δ2, Δ3 Γ1, Γ2	4 δ.π.

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Διδακτικές περιόδοι: 2 διδακτικές περιόδοι το Α΄ Τετράμηνο 3 διδακτικές περιόδοι το Β΄ Τετράμηνο		
Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περιόδοι)				
Ενδεικτικά κείμενα	Διδακτέα	Διδακτικές οδηγίες	ΔΕ/ΔΕ	Δ.Π.
		https://archm.schools.ac.cy/index.php/el/chrisimo-yliko-gym). Κανόνες και ασκήσεις τονισμού πρέπει να επανέρχονται σε όλες τις ενότητες που ακολουθούν, ώστε σταδιακά να εμπεδωθούν. Γίνεται, επίσης, επαναφορά και αξιοποίηση του τραγουδιού καθ’ όλη τη διάρκεια του έτους. - Ασκήσεις τονισμού 2 και 3, σελ. 18.		
Κείμενα και παιγνιώδεις ασκήσεις Μύθος του Αισώπου: <i>Ὀδοιπόροι καὶ ἄρκτος</i> (διασκευή)	- Κατανόηση κειμένου - Τονισμός - Λεξιλογικά - Μήνυμα, αξίες, βιωματικότητα, επικαιροποίηση	Στην ενότητα αυτή επανέρχονται τα φαινόμενα που προηγήθηκαν και καλλιεργείται η κατανόηση κειμένου. Κείμενο - Γίνεται αξιοποίηση της ηλεκτρονικής παρουσίασης και του υλικού για τους/τις μαθητές/-τριες. Δεν γίνεται απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά. - Οι μαθητές/-τριες συζητούν ιδέες και αξίες του κειμένου. Λεξιλογικά - Γραμματική Αξιοποιούνται οι ασκήσεις της ενότητας και οι γνώσεις των παιδιών από τα Ν.Ε.	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και Α1, Α2, Β1, Δ1, Δ2, Δ3 Γ1, Γ2, Γ3	5 δ.π.
Ενότητα 3^η Κείμενα: 1. <i>Πιστεύω τῷ φίλῳ</i> (πλαστό) 2. Μύθοι ζώων	Κατανόηση και απόδοση κειμένου στα Ν.Ε. Λεξιλογικά: Παραγωγή –Σύνθεση (<i>λείπω, γινώσκω</i>) Γραμματική: - Τα μέρη του λόγου - Παρεπόμενα πτωτικών - Το άρθρο - Β΄ κλίση ουσιαστικών	Κείμενο 1 (σελ. 20-21) - Οι μαθητές/-τριες αποδίδουν το Κείμενο 1 στα Ν.Ε. αξιοποιώντας την κατά κώλα γραφή και το λεξιλόγιο του βιβλίου. - Οι μαθητές/-τριες εξασκούνται στη μεγαλόφωνη ανάγνωση του κειμένου. - Οι μαθητές/-τριες απαντούν τις ερωτήσεις κατανόησης, σελ. 21, συζητούν ιδέες και αξίες του κειμένου. - Οι μαθητές/-τριες εντοπίζουν λέξεις γνωστές από τα Ν.Ε. Επισημαίνεται η διαφορετική σημασία της λέξης «πόνος» (σελ. 22). - Εντοπίζονται στο κείμενο οι τύποι της δοτικής (νέα πτώση). Σε κατοπινό στάδιο θα επανέλθουμε στο κείμενο αυτό για να επισημάνουμε τη λειτουργία της δοτικής και της γενικής ως αντικείμενου. - Εξηγούνται οι περιπτώσεις του υπερβατού (της παρεμβολής, δηλαδή, άλλων λέξεων μεταξύ δύο λέξεων που συνδέονται στενά), ώστε οι μαθητές/-τριες σταδιακά να εξοικειωθούν με το σχήμα αυτό. Π.χ.: <i>Τοῖς τῶν φίλων λόγοις ἀεὶ πιστεύομεν</i>: εξηγείται ότι το άρθρο <i>τοῖς</i> συνοδεύει το ουσιαστικό <i>λόγοις</i>. <u>Η πρακτική αυτή εφαρμόζεται στο εξής σε όλα τα κείμενα.</u>	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και Α1, Α2, Β1, Γ1, Γ2, Γ5, Δ1, Δ2, Δ3	7 δ.π.

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Διδακτικές περιόδοι: 2 διδακτικές περιόδοι το Α΄ Τετράμηνο 3 διδακτικές περιόδοι το Β΄ Τετράμηνο		
Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περιόδοι)				
Ενδεικτικά κείμενα	Διδακτέα	Διδακτικές οδηγίες	ΔΕ/ΔΕ	Δ.Π.
		Κείμενο 2 (σελ. 29-30) - Το κείμενο διδάσκεται μετά τη διδασκαλία του άρθρου. Προτείνεται να δοθεί η απόδοση του κειμένου και να αξιοποιηθεί για εντοπισμό ουσιαστικών β΄ κλίσης ως εκκίνηση για τη διδασκαλία του γραμματικού φαινομένου. - Οι μαθητές/-τριες απαντούν τις ερωτήσεις κατανόησης και ασκήσεις κατανόησης και μετάφρασης, σελ. 30, συζητούν ιδέες του κειμένου. Λεξιλογικά - Γίνονται οι ασκήσεις των σελ. 22-24. Γραμματική - Σύντομη παρουσίαση των μερών του λόγου με εκκίνηση από τα Ν.Ε. Γίνονται οι ασκ. 1 και 2, σελ. 25. - Παρεπόμενα πτωτικών: απλή αναφορά με εκκίνηση από τα Ν.Ε. και συμπλήρωση της άσκ. 1, σελ. 26. - Πτώσεις: άσκ. 3, σελ. 27. Γίνεται ιδιαίτερη αναφορά στη δοτική και στις επιβιώσεις της στα Ν.Ε. - Το άρθρο . Αναλυτική διδασκαλία του άρθρου σελ. 28, σε συσχετισμό με τα Ν.Ε. (ομοιότητες και διαφορές). - Αναλυτική διδασκαλία της β΄ κλίσης των ουσιαστικών, σελ. 31-33, σε συσχετισμό με τα Ν.Ε. (ομοιότητες και διαφορές). - Συμπληρώνονται οι κανόνες τονισμού: καταβιβασμός του τόνου στην παραλήγουσα, περισπωμένη στη λήγουσα γενικής και δοτικής, βραχύ -οι της κατάληξης του πληθυντικού και βραχύ -α των ουδετέρων. - Οι μαθητές/-τριες εντοπίζουν άρθρα και ουσιαστικά β΄ κλίσης στα κείμενα 1 και 2, μετασχηματίζουν προτάσεις των κειμένων 1 και 2 (ενικός-πληθυντικός και αντίστροφα).	A1, A2, B1, Γ3, Δ1, Δ2, Δ3 Γ1, Γ2 Γ1, Γ3	
Ενότητα 4η Κείμενα: 1. <i>Εὐαγγέλιον κατὰ Ἰωάννην</i> , Κεφ. ΙΕ΄, 1-5: Ἡ ἄμπελος ἢ ἀληθινὴ	Κατανόηση και απόδοση κειμένου στα Ν.Ε. Λεξιλογικά: Παραγωγή-Σύνθεση (<i>φέρω, δύναμαι</i>)	Κείμενο 1 (σελ. 36-37) - Οι μαθητές/-τριες αποδίδουν το Κείμενο 1 στα Ν.Ε. αξιοποιώντας την κατά κόλα γραφή και το λεξιλόγιο του βιβλίου. - Οι μαθητές/-τριες εξασκούνται στη μεγαλόφωνη ανάγνωση του κειμένου. - Οι μαθητές/-τριες απαντούν τις ερωτήσεις κατανόησης και ασκήσεις κατανόησης και μετάφρασης, σελ. 38, συζητούν ιδέες και αξίες του κειμένου.	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και A1, A2, B1, Δ1, Δ2, Δ3	7 δ.π.

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Διδακτικές περιόδοι: 2 διδακτικές περιόδοι το Α΄ Τετράμηνο 3 διδακτικές περιόδοι το Β΄ Τετράμηνο		
Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περιόδοι)				
Ενδεικτικά κείμενα	Διδακτέα	Διδακτικές οδηγίες	ΔΕ/ΔΕ	Δ.Π.
2. Πάτερ ἡμῶν, Κυριακή προσευχή	Γραμματική: - Οριστική Ενεστώτα του ρήματος <i>εἰμί</i> - Προσωπική αντωνυμία Συντακτικό: - Κύριοι ὀροι της πρότασης - Αντικείμενο σε αιτιατική, γενική, δοτική - Συνδετικό ρήμα, Κατηγορούμενο	Λεξιλογικά - Γίνονται οι ασκήσεις των σελ. 39-40. Γραμματική - Διδασκαλία του ρήματος <i>εἰμί</i> (οριστική ενεστώτα): εντοπισμός του ρήματος στο Κείμενο 1, αξιοποίηση της γραμματικής και της σελ. 41 του εγχειριδίου. - Προσωπική αντωνυμία α΄ και β΄ προσώπου: ασκήσεις 1, 2 και 3 (σελ. 44-45) και συμπλήρωση των κενών της <i>Κυριακής Προσευχής</i> (Κείμενο 2, σελ. 42). Συντακτικό - Κύριοι ὀροι της πρότασης. Η εκκίνηση γίνεται με παραδείγματα από τα Ν.Ε. - Εντοπισμός και λειτουργία ρήματος, υποκειμένου, αντικειμένου σε αιτιατική, συνδετικού ρήματος και κατηγορουμένου μέσα από τα κείμενα των ενοτήτων που διδάχθηκαν. <u>Επιλέγονται απλές προτάσεις των γνωστών, διδαγμένων κειμένων και αξιοποιούνται για εντοπισμό των συντακτικών ὀρων.</u> Οι συντακτικοί ὀροι <u>εντοπίζονται</u> στα γνωστά κείμενα, ὥστε σταδιακά να γίνει κατανοητή η λειτουργία τους. Με τον ἴδιο τρόπο εντοπίζεται και εξηγείται το αντικείμενο σε γενική και δοτική. Αξιοποιούνται περιπτώσεις ὅπως: «τὸ ζῷον οὐχ ἄπτεται νεκροῦ», <i>Ὅδοιποροὶ καὶ ἄρκτος</i> : «Οἱ ... ἄπιστοι φίλοι οὐ μετέχουσι τοῦ κινδύνου», «Πιστεύω τῷ φίλῳ», «ἄρκτω ὁ λύκος συντυγχάνει».	Γ1, Γ2 Γ3 Γ4	
Επανάληψη–Διαγώνισμα-Ανατροφοδότηση / Εργασίες				4 δ.π.
Σύνολο διδακτικῶν περιόδων Α΄ Τετραμήνου				30 δ.π.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ – ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ	
ΕΒΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: Α΄ Τετράμηνο: 2 Β΄ Τετράμηνο: 1	ΜΗ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

1. Ομήρου Οδύσσεια, Α΄ Γυμνασίου, ΥΑΠ 2013 (ανατ. 2026). https://sch.cy/sm/435/omirou_odysseia_a_gym.pdf
2. Μυθολογικό Λεξικό Οδύσσεια, Π.Ι.Κ. – Υ.Α.Π., 2025. https://sch.cy/sm/435/mythologiko_lexiko_odysseia.pdf
3. Από τον Όμηρο στην Αρχαϊκή Επική Ποίηση της Κύπρου και στην Ελένη του Ευριπίδη. Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου. Επιλογή Σχετικών Κειμένων της Αρχαίας Κυπριακής Γραμματείας. (2018). Λευκωσία: Π.Ι.Κ. - Υ.Α.Π.
https://sch.cy/sm/435/archaia_kypriaki_grammateia.pdf. Αξιοποιείται κατά την κρίση του/της εκπαιδευτικού.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ:

1. Ομήρου Οδύσσεια Α΄ Γυμνασίου, Υποστηρικτικό Υλικό για τον/την εκπαιδευτικό, ΥΑΠ 2012
https://sch.cy/sm/1068/odysseia_ypostiriktiko_yliko_2012.pdf
2. Αντώνης Πετρίδης, Στοιχεία διδακτικής της Οδύσσειας: Στρατηγικές για τη διδασκαλία του έπους ως ακέραιου κειμένου
https://sch.cy/sm/1054/imerida_odysseia_petridis_1.pdf
https://sch.cy/sm/1054/imerida_odysseia_petridis_2.pdf
3. Ηχογραφημένες αναγνώσεις των ραψωδιών της Οδύσσειας του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου
<https://archm.schools.ac.cy/el/ichografimenes-anagnoseis-rapsodion>

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Ο γενικός σκοπός του μαθήματος παρατίθεται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας:
https://sch.cy/sm/205/ap_genikos_skopos_mathimatos.pdf

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ**Γενικοί δείκτες επιτυχίας – Μαθησιακά αποτελέσματα²**

Μέσα από τη διδασκαλία της *Οδύσσειας* του Ομήρου επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες να:

- Α. Επεξεργάζονται το κείμενο σε σχέση με το κειμενικό όλον και το πλαίσιο παραγωγής του: αναγνωρίζουν το γραμματειακό είδος του έπους και τα χαρακτηριστικά του, προσδιορίζουν την ταυτότητα του κειμένου.
- Β. Επεξεργάζονται το κείμενο ως περιεχόμενο: εντοπίζουν και διερευνούν κειμενικά στοιχεία, εντοπίζουν αισθητικά και υφολογικά στοιχεία και αξιολογούν τον λειτουργικό τους ρόλο, κατανοούν τη συνοχή και συνεκτικότητα του κειμένου.
- Γ. Επεξεργάζονται το κείμενο ως μορφή: οργάνωση και δομή, λειτουργία ποιητικού λόγου, σημασιολογικές διαστάσεις σημαντικών νοηματικά λέξεων.
- Δ. Επεξεργάζονται το κείμενο ως χώρο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου: προβληματίζονται και διαμορφώνουν την προσωπική τους άποψη για θέματα που τίγονται στην *Οδύσσεια*, αναζητούν και αξιοποιούν πληροφορίες από άλλες επιστημονικές και θεματικές περιοχές για την προσέγγιση και κατανόηση του έργου, διαπιστώνουν τις επιδράσεις που άσκησε η *Οδύσσεια* σε μεταγενέστερους δημιουργούς, εφαρμόζουν τεχνικές και αρχές πολυτροπικότητας και πολυγραμματισμού στην προσέγγιση του έργου.

Βασικές αρχές διδασκαλίας του μαθήματος

- 13. Εξέταση του κειμένου ενταγμένου στο **γραμματειακό του είδος** και στο **ιστορικοκοινωνικό του πλαίσιο**.
- 14. Γόνιμη ένταξη των στοιχείων της **εισαγωγής στη διδασκαλία του κειμένου**.
- 15. Συνεξέταση **μορφής και περιεχομένου**: συνεξετάζονται το «**τι**» (περιεχόμενο), «**πώς**» (στοιχεία τεχνικής, εκφραστικά μέσα) και «**γιατί**» (μηνύματα, αξίες, αντιλήψεις, αρχές) του κειμένου.
- 16. **Τεχνικές διδασκαλίας εκτενούς κειμένου** (όλον-μέρος-όλον, θεματική προσέγγιση και όχι κατά στίχον ερμηνεία, επικέντρωση στην κάλυψη των γενικών δεικτών επιτυχίας, συνδυασμός μαθητοκεντρικών μεθόδων: διερευνητική, ανακαλυπτική, συνεργατική, επίλυση προβλήματος,

² Βλ. *Αναλυτικό Πρόγραμμα Αρχαίων Ελληνικών – Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας*.

διαθεματικότητα κ.ά., δημιουργικές δραστηριότητες, πρόκληση ενδιαφέροντος, καλλιέργεια δεξιοτήτων, βιωματικότητα, επικαιροποίηση κ.λπ.).

17. **Ορθή, εκφραστική ανάγνωση** του κειμένου από τον/την εκπαιδευτικό. Η αποτελεσματικότητά της ενισχύεται με **αναγνωστική οδηγία** προς τους/τις μαθητές/μαθήτριες, ώστε αφενός αυτοί/αυτές να μην παρακολουθούν παθητικά και αφετέρου να αναδειχθούν οι θεματικοί άξονες του κειμένου.
18. **Βιωματικότητα και επικαιροποίηση**, ώστε να αναδειχθεί και η χρηστικότητα του μαθήματος.
19. **Μελέτη και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος**, επιλογή από τις **ενδεικτικές δραστηριότητες** που προτείνονται στους ΔΕ/ΔΕ.
20. **Τήρηση του προβλεπόμενου προγραμματισμού**, ώστε να καλυφθεί ορθά ολόκληρο το έργο.
21. **Συστηματική αξιοποίηση**, καθόλη τη διάρκεια διδασκαλίας του έπους, του **Μυθολογικού Λεξικού Οδύσσειας**.
22. **Αξιοποίηση των ηχογραφημένων αναγνώσεων των ραψωδιών της Οδύσσειας** του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου (βλ. ιστότοπο του μαθήματος).
23. **Αξιολόγηση**: βλ. σχετικές οδηγίες. <https://archm.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/axiologisi>

Ομήρου <i>Οδύσσεια</i>			
Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περιόδου)	
Καθόλη τη διάρκεια διδασκαλίας του έπους, ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί, κατά την κρίση του/της, το <i>Μυθολογικό Λεξικό της Οδύσσειας</i> καθώς και τις ηχογραφημένες αναγνώσεις των ραψωδιών της <i>Οδύσσειας</i> του ΘΟΚ.			
Ενότητες	Στίχοι - Θέματα	ΔΕ/ΔΕ	Διδακτικές περιόδου
Εισαγωγή σελ. 7-11	Μικρή εισαγωγή σε ένα μεγάλο έπος (σελ. 7-11) Δίνονται βασικές πληροφορίες και γίνεται διευκρίνιση των <u>απολύτως απαραίτητων</u> πληροφοριών. Γίνεται επαναφορά σε στοιχεία της εισαγωγής καθόλη τη διάρκεια του έτους και εξέτασή τους σε σχέση με το κείμενο.	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και A1, A2, B1, B2, Γ1, Γ3, Δ1, Δ3	2 δ.π.
Ραψωδία α 1-426	<i>Αθηνᾶς παραίνεσις πρὸς Τηλέμαχον</i> Προοίμιο, στίχοι 1-25 (σελ. 13)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και A1, A2, B1, B2, B3, Γ1, Γ2, Γ3, Δ1	2 δ.π.
	Πρώτο συμβούλιο των θεών, στίχοι 26-108 (σελ. 14-15)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B1, B2, B3, Γ1, Δ1, Δ4	2 δ.π.
	Η Αθηνά στην Ιθάκη. Αθηνά–Μέντης και Τηλέμαχος. Είσοδος των μνηστήρων, στίχοι 109-360 (σελ. 15-21)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B1, B2, B3, Γ1, Γ3, Δ1, Δ2, Δ4, Δ5	2 δ.π.
	- Είσοδος της Πηνελόπης. Τηλέμαχος και Πηνελόπη, στίχοι 361-406 (σελ. 21-22) - Τηλέμαχος και μνηστήρες, στίχοι 407-426 (σελ. 23) - Στη συνέχεια ... (σελ. 23)		3 δ.π.
Ραψωδιές β, γ, δ	Περίληπτική απόδοση (σελ. 23)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B3, Γ1	1 δ.π.

Ομήρου <i>Οδύσσεια</i>			
Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περιόδου)	
Καθόλη τη διάρκεια διδασκαλίας του έπους, ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί, κατά την κρίση του/της, το <i>Μυθολογικό Λεξικό της Οδύσσειας</i> καθώς και τις ηχογραφημένες αναγνώσεις των ραψωδιών της <i>Οδύσσειας</i> του ΘΟΚ.			
Ενότητες	Στίχοι - Θέματα	ΔΕ/ΔΕ	Διδακτικές περιόδου
Ραψωδία ε 167-288	<i>Απόπλους Όδυσσέως παρά Καλυψοῦς</i> - Τι προηγείται (σελ. 24) - Η Καλυψώ συναντά τον Οδυσσέα, στίχοι 167-251 (σελ. 24-26)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B1, B2, B3, Γ1, Δ1, Δ4, Δ5	2 δ.π.
	- Η κατασκευή της σχεδίας, στίχοι 252-288 (σελ. 26-27) - Στη συνέχεια ... (σελ. 27)		1 δ.π.
Ραψωδία ζ 139-291	<i>Όδυσσέως ἄφιξις εἰς Φαίακας</i> - Τι προηγείται (σελ. 28) - Συνάντηση Οδυσσέα – Ναυσικάς, στίχοι 139-241 (σελ. 28-30)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B1, B2, B3, Γ1, Γ3, Δ1, Δ4, Δ5	2 δ.π.
	- Το λουτρό και ο εξωραϊσμός του Οδυσσέα, στίχοι 242-291 (σελ. 30-31) - Στη συνέχεια ... (σελ. 31)		1 δ.π.
Ραψωδίες η, θ, ι, κ	Περίληπτική απόδοση (σελ. 32-33)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B3, Γ1	1 δ.π.
Ραψωδία λ 99-249 και λ 434-549	<i>Ἀλκίνου ἀπόλογοι: Νέκνια</i> - Τι προηγείται (σελ. 34) - Συνομιλία του Οδυσσέα με τον μάντη Τειρεσία, στίχοι 99-167 (σελ. 34-35) - Συνομιλία του Οδυσσέα με τη μητέρα του. Ο Οδυσσέας πληροφορείται για την κατάσταση στην Ιθάκη, στίχοι 168-249 (σελ. 36-37) - Περίληπτική αναδιήγηση στίχων λ 250-433	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B1, B2, B3, Γ1, Γ3, Δ1, Δ4, Δ5	3 δ.π.

Ομήρου <i>Οδύσσεια</i>			
Ενδεικτικός Προγραμματισμός 2026-2027		Α΄ Τετράμηνο (2 διδακτικές περίοδοι)	
Καθόλη τη διάρκεια διδασκαλίας του έπους, ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί, κατά την κρίση του/της, το <i>Μυθολογικό Λεξικό της Οδύσσειας</i> καθώς και τις ηχογραφημένες αναγνώσεις των ραψωδιών της <i>Οδύσσειας</i> του ΘΟΚ.			
Ενότητες	Στίχοι - Θέματα	ΔΕ/ΔΕ	Διδακτικές περίοδοι
	- Συνομιλία του Οδυσσέα με τον Αγαμέμνονα, στίχοι 434-521 (σελ. 37-39) - Συνομιλία του Οδυσσέα με τον Αχιλλέα, στίχοι 522-549 (σελ. 39) - Στη συνέχεια ... (σελ. 39)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B1, B2, B3, Γ1, Γ3, Δ1, Δ4, Δ5	3 δ.π.
Ραψωδίες μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ	Περίληπτική απόδοση (σελ. 40-42)	Επιλογή από ενδεικτικές δραστηριότητες και B3, Γ1	1 δ.π.
Επανάληψη-Διαγώνισμα-Ανατροφοδότηση / Εργασίες		4 δ.π.	
Σύνολο διδακτικών περιόδων Α΄ Τετραμήνου		30 δ.π.	

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Ένα 40'/45' διαγώνισμα	- Γραπτές εργασίες – πρότζεκτ (εκπόνηση και παρουσίαση) - Προφορική επίδοση - Εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης (https://sch.cy/sm/443/diamorfotiki_axiologisi.pdf)